

SOUL Nationell Handlingsplan 2011-2013

En plan för samverkan kring kompetensutveckling inom den regionala sociala ekonomin

1 Inledning

En enad sektor "från konkurrens till samverkan"

SOUL är ett socialfondsprojekt som syftar till att kompetensutveckla den sociala ekonomins organisationer genom lärande och samverkan. En del av SOULs uppdrag är att verka för ett nationellt nätverk för samverkan kring kompetensutveckling riktat till den sociala ekonomin. SOUL är ett projekt som avslutas under 2011, men denna handlingsplan beskriver aktiviteter fram t.o.m. 2013. Den nationella strukturen benämns nedan "nationellt nätverk". Målet med SOUL nationellt är att genom lärande finna former för ökad samverkan kring lärande och kompetensutveckling inom den sociala ekonomin regionalt och nationellt.

I Sverige idag är tendensen att allt mer regionaliseras (lokalt) vad gäller bland annat kontroll över finansiella medel. Det blir vanligare att stöd söks regionalt, ett stöd som har gått från att vara direkta medel till att villkoras som projektstöd där samverkan är ett grundläggande krav. Dessa förändrade förutsättningar kräver en förståelse för den regionala kontexten samt en stor kunskap och förmåga till samverkan. I SOUL ser vi möjligheter till att främja ett gemensamt lärande regionerna emellan, ett utbyte som tjänar på att formeras nationellt genom den regionala kännedom som deltagare i SOUL har.

Under fyra tillfällen (Stockholm december 2009, Malmö april 2010, Göteborg december 2010 och Stockholm april 2011) samlades ett femtiotal personer som är utvalda från de regionala plattformarna för social ekonomi. De har genom workshopövningar identifierat behovet av det nationella nätverket samt vad det ska bestå av. Slutsatserna är att etablera ett nationellt arbetande nätverk primärt för de regionala plattformarna för att plantera en gemensam utgångspunkt och ge inspiration till varandra – *från konkurrens till samverkan* - genom kunskap, bildande och lärande. Vad nätverket ska göra presenteras på kommande sidor.

2 Ett lärande nätverk för ökad slagkraft

Det nationella nätverket ska vara ett nätverk för att skapa, utveckla och stödja strukturer som samverkar kring kompetensutveckling inom den sociala ekonomin och strategiska strukturer för påverkan och samverkan. Då den sociala ekonomins verksamheter oftast är regionala och lokala är det viktigt att skapa ett nationellt lärande med en tydlig rollfördelning mellan den regionala och nationella nivån för att effektivisera lärande och öka sektorns affärsmässighet och konkurrenskraft.

Det nationella nätverket ska vara stödjande, inte styrande, och underlätta för sektorn genom metodutveckling och kontaktskapande mellan deltagande organisationer. Verksamheter inom den sociala ekonomin har vidgat sina uppdrag och inser nyttan med att samverka och lära av varandra. Det nationella nätverket kan utgöra en viktig kraft för att underlätta samverkan.

Fokus för arbetet är bildning, det livslånga lärandet, vilket leder till ökad kunskap, lärande till förtroende och gemensam struktur. Innovationsarbete blir allt viktigare och då det handlar om den sociala ekonomins verksamheter innebär det oftast social innovation. Social innovation är nya strategier, koncept, idéer och organisationer som möter sociala behov på nya sätt, vilket även stärker den sociala ekonomin. Sociala innovationer kan främjas genom att vi kombinerar olika verkligheter och samverkar lokalt, regionalt, nationellt, inom EU och internationellt i lärande och kompetensutveckling.

Organisationer inom den sociala ekonomin har stor och unik kunskap som bör samlas in och "översättas" eller sammanställas och därefter spridas till de regionala plattformarna. Det skapas då ett lärande mellan regioner om situationen i Sverige och av varandras arbete. Arbetet inom den sociala ekonomin sker främst lokalt och regionalt. En tydlig struktur kan skapas för att sprida informationen från det lokala och regionala till det nationella nätverket och därefter tillbaka till de andra regionerna. Rent konkret kan det handla om ett utbyte av metoder och erfarenheter inom nätverket.

Det nationella nätverket kan därmed utgöra grunden för att följa upp vad den sociala ekonomin gör regionalt/lokalt, men även att göra sektorn mer känd för andra sektorer. I ett lärandenätverk kan dessa frågor ytterligare stärkas och erbjuda lärande och kompetensutveckling till de regionala verkligheterna. Detta ska i sin tur vara en möjlighet för strukturerad kompetens och lärande till den sociala ekonomin.

Nätverket ska arbeta med kompetensutveckling och kompetensspridning, vilket i sin tur leder till påverkansarbete för sektorn över lag.

Det nationella nätverket kan fungera som en spindel i nätet för att samla och sprida information. Lärande och kompetensutveckling ska implementeras regionalt för att försäkra legitimitet åt organisationen, där det är de regionala plattformarna som skapar strukturen.

De regionala plattformarna för den sociala ekonomin är partners i SOUL-projektet. Alla plattformar har öppet medlemskap och medlemsinsatser varierar, men de senare är alltid låga för att alla med intresse för utveckling av den sociala ekonomin ska kunna vara medlemmar. SOUL-projektet och förlängningen av det (nationella nätverket) är underordnat de regionala nätverken och plattformarna. Därför utgör de regionala plattformarna grunden för skapande och strukturerande av det nationella nätverket.

De regionala aktörerna (regionala nätverk och plattformar för den sociala ekonomins utvecklande) växer i storlek och är dynamiska. Idag består de av (se även bilaga 1 för ytterligare information):

- **Nätverket Social Ekonomi Skåne** – ideell förening (28 medlemsorganisationer från bland annat studieförbund, humanitära organisationer, handikapp-landsbygds- och ungdomsorganisationer, kultur, kooperativ utveckling, samfund och idrott)
- **PLUS Östra Mellansverige** (lokala plattformarna SE Upp, L&SEK, PLUS Uppsala, Nätverket Västmanland samt nätverket Sörmland under bildande)
- **Föreningen Social ekonomi Dalarna** (Idrottsförbunden, HSO, Coompanion, Bildningsförbunden, IOGT-NTO med flera)
- **Stockholms Läns UtvecklingsPartnerskap**
- **Social ekonomi Mellersta Norrland** (Coompanion, Hela Sverige ska leva, Idrottsförbundet, Studieförbundet Vuxenskolan)
- **Övre Norrland** (Idrotten, folkhögskolorna, HSO, Coompanion, Röda Korset med flera)
- **Region Småland och Öarna**
- **Västra Götalandsplattformen**

3 Insatsområden

Det övergripande insatsområdet är ökad affärsmässighet med bibehållen värdegrund, och innefattar bland annat effektivare marknadsföring, prissättning, valfrihet och strategisk styrelsearbete. Med detta som bas fokuserar det nationella nätverket sin verksamhet på lärande för ökad konkurrenskraft och samverkan, och mer specifikt inom de områden som presenteras nedan.

3.1 Forskning, statistik och kunskapsöverföring

Forskning är ett viktigt område där den sociala ekonomin behöver mobilisera sig för att främja forskningskunskapen, främst genom att underlätta mötet mellan forskare och praktiker. Det handlar bland annat om att skapa möjligheter att bedriva forskning med sektorn snarare än att beforska sektorn i sig. Forskningen måste fortfarande vara oberoende, men omfattningen behöver öka likväl som nyttan av den för den sociala ekonomin. Genom ett ökat lärande dels inom sektorn avseende hur forskningen kan användas, dels mellan sektorn och akademien skapas förutsättningar för den sociala ekonomin att agera likvärdigt och samverka med andra sektorer på ett bättre sätt. Att finna former för närmare samverkan med forskningen är även viktigt för att synliggöra sektorns storlek, arbete, nytta för individ och samhälle liksom skapa bättre förutsättningar för att utveckla sektorn, behövs relevant statistik om och för densamma.

3.1.1 Inriktning

Det nationella nätverket kan underlätta att överföra kunskap mellan akademi och praktiker. Forskningen tillsammans med sektorn ska bekräfta sektorns roll i samhället och visa på dess styrkor. Ett fokus på den utveckling som sker när socialt kapital uppstår är dessutom centralt. Forskningsresultaten ska dessutom ha en vägledande roll för den sociala ekonomins verksamheter. Nätverkets roll blir således att dels uppmärksamma det sociala kapitalet och dess innebörd i forskningen, d.v.s. relationerna mellan människor och verksamheter, dels underlätta kunskapsöverföringen mellan akademi och praktik.

3.1.2 Åtgärder

För att säkerställa ovanstående ska det nationella nätverket

- samverka med Ideell arena och Sektor3 för att ytterligare stärka forskarinsatser i sektorn
- tydliggöra kontaktvägar till forskarsamhället för att underlätta samverkan och dialog
- kartlägga forskning inom, om och i närheten av den sociala ekonomin för ökat lärande om forskarkunskap
- föra en dialog med Tillväxtverket för att stärka sektorns vikt i forskningssammanhang
- arbeta närmare ESF:s tematiska grupper
- säkerställa informationsflöde från SCB:s statistikprojekt
- öka lärande om forskningen på överenskommelsen mellan regeringen, SKL och idéburna sektorn om hur framtidens samverkan ska se ut.

- göra en sammanställning om följeforskning på social ekonomi-relaterade ESF-projekt för att möjliggöra ett ökat lärande
- skapa samverka och lärande om sektorns arbetsmarknadsbehov i framtiden för ökat signalsystem till forskarvärlden

3.2 Sociala innovationer

Social innovation definieras enligt Wikipedia som nya strategier, koncept, idéer och organisationer som svarar mot olika typer av sociala behov - från arbetsförhållanden och utbildning till samhällsutveckling och hälsa. Detta stärker och utvecklar samhället.

Europeiska kommissionens arbetsgrupp om Europeiska Socialfondens framtid har formulerat en liknande definition:

"Sociala innovationer är innovationer som är sociala både vad gäller målsättning och medel; det vill säga nya idéer som samtidigt svarar mot sociala behov och skapar/utvecklar nya sociala relationer och samarbetsformer. Denna typ av innovationer är med andra ord både bra för individen och samhället samt ökar/stärker samhällets förmåga att agera."

Både forskningen om sociala innovationer och trenden i samhället pekar på att sociala innovationer handlar om innovationer som blir sociala, inte sociala företagsidéer som kan uppfattas som innovativa. Sociala innovationer är således kommersiella idéer och arbetsmetoder som bemöter sociala frågor och problem. Politiska mål om hållbarhet finns från EU, i EU2020, till lokalt, i upphandlingslagstiftningen, där man uppmanas att ta social och miljörelaterad hänsyn. Trots det stöd som kommuniceras i strategiska texter bär politiska och förvaltningarnas beslutsfattare inte tanken att den sociala ekonomin är en central del av lösningen. Det är en prioritet att nu hitta ett positivt och konstruktivt sätt att arbeta med dessa frågor.

3.2.1 Inriktning

Det är viktigt att det nationella nätverket arbetar för att förankra nyss nämnda syn, det vill säga sociala innovationer som innovationer med socialt fokus. För den sociala ekonomin innefattar dessa innovationer bland annat de nya strategier, koncept, idéer och organisationer som skapas genom mötet mellan organisationerna inom nätverket. Sociala innovationer kan främjas genom att vi kombinerar olika verkligheter, och samverkar lokalt, regionalt, nationellt och, internationellt - både inom och utanför EU. Idag är sociala innovationer ett modeord och med största sannolikhet kommer det i framtiden bli viktigare att visa på och sträva efter sociala innovationer i samhället. För att förbereda den sociala ekonomin på detta behövs ökad samverkan och lärande. Ett spännande område inom social innovation är offentligt/privat/socialt kompanjonskap (public/private/social partnership).

3.2.2 Åtgärder

För att säkerställa ovanstående ska det nationella nätverket

- tydliggöra vad som avses med sociala innovationer
- identifiera och synliggöra sociala innovationer som finns inom den sociala ekonomin
- dokumentera sociala innovationer

- sprida information om sociala innovationer och underlätta lärande mellan nätverkets organisationer
- skapa mötesplatser för lärande och nätverkande i syfte att utveckla gemensamma sociala innovationer
- initiera arbete med sociala innovationer i förebyggande arbete
- utarbeta utvecklingsmodeller och identifiera sociala innovationer som motvikt till den dominerande tillväxtinriktade modellen

3.3 Nya former av finansiering

Stora delar av den sociala ekonomin har anslag som i grunden ska garantera demokrati, tillit, socialt kapital, fri åsiktsbildning, folkhälsa etc. Politiken för det civila samhället har inriktningen att organisationsbidragen ska öka för att säkra ett demokratiskt fungerande samhälle. Samtidigt ser vi en förändring som bland annat innebär förskjutning från verksamhetsbidrag till investeringsanslag, från opinionsbildning till tjänsteutförande, samt från enskilda nyckelfrågor till samverkan och projektbidrag.

3.3.1 Inriktning

För att förbereda den sociala ekonomin på att möta dessa utmaningar behövs lärande inom områden. Det handlar bland annat om att kunna visa på tydligt egenvärde och mervärde, att beakta överenskommelsens grundstenar om att inte konkurrensutsätta viktiga samhällsområden, samt kunna argumentera för vem som avgör vad den sociala ekonomin ska leverera och var behoven finns. Attityden inom sektorn måste stärkas för att bli mer självständig och offensiv. Grunden är att vi kräver tydligare åtskillnad mellan stödformer och syften med ett stöd för organisationers grundfunktion (organisationsbidrag), ett verksamhetsstöd (projektmedel) och möjliggörande kriterier för upphandling (LOU, LOV).

3.3.2. Åtgärder

För att säkerställa ovanstående ska det nationella nätverket

- verka för fler lokala överenskommelser
- aktivt verka för kompanjonskap mellan offentlig sektor och den sociala ekonomin
- verka för förenkling, förbättring och socialt hänsynstagande i upphandlingsprocesser
- verka för att offentliga bidrag som ersättning till lön enklare kan omvandlas till lön i arbetsintegrerade sociala företag
- arbeta för att ge små organisationer förutsättningar att vara stödmottagare
- verka för fortsatt kompetensutveckling inom de områden för offentlig finansiering som denna handlingsplan identifierat

3.4 Extern styrning och finansiering

I Sverige idag ser vi allt fler tendenser av regionalisering, bland annat kontroll över medel. Tidigare nationella besluts- och finansieringsområden har i allt större utsträckning regionaliserats och kompletterats med ytterligare krav på samverkan och partnerskap. Dessa förändrade förutsättningar kräver dels förståelse för den regionala kontexten, dels kunskap om och förmåga till samverkan. Det nationella nätverket ska

således främja ett gemensamt lärande regionera emellan. Att utbytet formeras nationellt har stora fördelar då en överblickbar situation över lärandet skapar mervärde regionalt. Ett annat viktigt område för nätverket är lärande inom sammanhang där politisk påverkan är möjlig, t.ex. inom överenskommelseprocesser. Nätverket kan även bidra till en bättre omvärldsbild med lärande om t.ex. beslutsnivåer, finansieringsmöjligheter, finansieringsstrukturer, och EU-nivån och EU2020-strategin. Förståelsen för sammanhangen som den sociala ekonomin är verksam inom kan även underlättas. Viktigt att poängtera är dock att kunskapen och lärandet inom nämnda områden ska ske i syfte att göra den sociala ekonomin mer proaktiv i sitt agerande.

3.4.1 Inriktning

Inriktningen för det nationella nätverket är att den sociala ekonomin ska bli mer delaktig i beslutsprocesser avseende ovan nämnda frågor. Detta föranleder en regelöversyn i den sociala ekonomins verksamheter och identifiering av reella hinder. Dessutom måste samarbete sökas med andra aktörer gällande extern finansiering. Ett konkret erfarenhetsutbyte inom nätverket är den direkta nyttan av samarbetet. Egna förutsättningarna för partnerskap och projekt ska skapas snarare än att andras regler skall ligga till grund för agerande. Att lära av misstagen med Fas 3-erfarenheterna är viktigt och arbeta för förbättrade avtalslösningar och långsiktiga avtal (10 år).

3.4.2. Åtgärder

För att säkerställa ovanstående ska det nationella nätverket

- stödja den sociala ekonomin att skapa långsiktiga avtal som ger förutsättningar för att bygga upp verksamheter på fast grund
- se över "kommersialiseringsgrunden" på arbetsintegrerande sociala företag
- påvisa samhällsnyttan med tydliga metoder
- uppmärksamma på möjligheten med "ROT"-avdrag eller LSS för sociala företag
- delta i arbetet med översyn av socialt hänsynstagande i upphandling
- skapa kapitalförsörjningsmodeller för social ekonomi och socialt företagande.
- bevaka kommande nationella ESF-utlysningar

3.5 Organisering

Många av de utmaningar som Sverige står inför behöver mötas av den sociala ekonomin. Det handlar framförallt om verksamheter med allmänt intresse som i större grad köps upp av externa aktörer. Denna samhällsomvandling kommer med all sannolikhet att fortsätta kommande år, och det är därför viktigt att påvisa den sociala ekonomins mångfald i organisering, lärande och samverkan genom flexibla organiseringslösningar. Det finns också ett behov av att kompetensutveckla omgivningen runt den sociala ekonomin om organiseringsmöjligheterna inom sektorn. Genom att förebyggande arbeta för ett lärande om detta undviker sektorn förändring under galgen och kan istället organisera sig efter bästa nytta.

3.5.1 Inriktning

Det är dags att gå från ord till handling och skapa en gemensam organisering, en tydligare sektor, utan att överorganisera. Det kan exempelvis handla om en stor del virtuell organisation eller en juridisk organisation med organisationsnummer och styrelse. Det viktiga är att organiseringen sker underifrån, och bygger på det som finns.

De regionala nätverken utgör en viktig grund att utgå från och tydliggöra nyttan med nätverket.

3.5.2. Åtgärder

För att säkerställa ovanstående ska det nationella nätverket

- utgå ifrån denna handlingsplan, som i sin tur kan utvecklas till att innefatta fler områden än lärande och kompetensutveckling.
- lärande och kompetensutveckling är central och kan leda till en akademi för den sociala ekonomin.
- skapa en databas och mötesplatser som ska fungera som informationssamlare om sektorn
- erbjuda sektorn en röst i dialogen med det nationella och med EU.
- säkerställa koppling till de regionala nätverken och plattformarna då dessa är centrala för legitimitet och lärande.

3.6 Välfärd

Sverige har traditionellt haft en hög välfärdsnivå. Välfärd innefattar säkrande av medborgares trygghet under barndom, sjukdom, arbetslöshet, funktionsnedsättning och ålderdom. Demografiutmaningar och matchningsproblem på arbetsmarknaden, tillsammans med minskade statliga finanser ger oss en utmanande framtidsbild av en bibehållen statlig välfärdsnivå. Nya möjligheter finns framöver för den sociala ekonomin att anta dessa utmaningar. Det handlar om servicelösningar på landsbygd, såväl som vård- och omsorgsfrågor. Vårdvalet och regionaliseringen av frågan förutsätter också nya former av lokalt och regionalt samarbete inom den sociala ekonomin. Utveckling av välfärd omnämns som utgångspunkt i nationella Överenskommelsen, och det är av vikt att nätverkets deltagare klargör vilken typ av kompetensutveckling som behövs för att möta framtidens utmaningar inom detta viktiga område.

3.6.1 Inriktning

Det är viktigt att den sociala ekonomin enas om hur välfärden ska utformas. Enighet ger möjligheter att finnas med och aktivt delta i dialogen. Det krävs dessutom en hel del innovativt tänkande om hur vi kan bidra med att utveckla samhället. Två viktiga aspekter i tänkandet är att beakta den stora potentialen i den sociala ekonomin, och att ta generationsskiftet på större allvar för att dra nytta av hela sektorns kompetens. Frågorna inom Överenskommelsen försvåras av det faktum att de har olika avsändare som till exempel kommuner, landsting och statliga organisationer.

3.6.2. Åtgärder

För att säkerställa ovanstående ska det nationella nätverket

- verka för att skapa förutsättningar till långsiktiga avtal
- verka för att mervärdet lyfts upp som viktiga aspekter, där SROI, Social Return on Investment, kan utgöra ett viktigt utvärderings- och upphandlingsinstrument
- skapa överenskommelser mellan organisationer inom den sociala ekonomin för att svara upp mot framtida utmaningar inom välfärd

- bidra till att visa på goda exempel, paketera kompetensen och att organisationerna i den sociala ekonomin tar betalt för sitt erbjudande

3.7 Internationellt arbete

Den sociala ekonomin har långa traditioner av internationellt arbete och internationell solidaritet. Det finns därmed stor erfarenhet av internationellt lärande inom den sociala ekonomin. Delad kunskap är dubbel kunskap, men problemet är att det internationella lärandet oftast sker på nationell nivå med svårigheter att spridas till den lokala och regionala nivån. Ett direkt lärande mellan idéburna organisationer och den sociala ekonomins verksamheter inom EU bör uppmuntras för att effektivisera praktisk handling.

3.7.1 Inriktning

Det nationella nätverket ska verka för att hitta enkla former för internationellt utbyte. Det innefattar reell erfarenhets spridning av viktiga och konkreta lärdomar från studiebesök och utbyte med andra externa internationella miljöer. Det finns därmed ett behov av att skapa en konkret fungerande modell för detta. Det föreligger även ett konkret behov av att använda nätverket för arbete med remissarbeten och andra typer av strategiska påverkansprocesser i EU-/internationella sammanhang. Det finns dessutom ett tydligt behov av fysiska möten (lärtillfällen) för att skapa bredare engagemang kring EU-arbetet.

3.7.2. Åtgärder

För att säkerställa ovanstående ska det nationella nätverket

- hitta konkreta instrument för erfarenhetsdelning, t.ex. RSV (interaktiv powerpoint), bloggar och hemsidor
- omvärldsbevaka genom blogg-modeller
- skapa ett första "remiss"-utkast (max 1 A4-sida) där den sociala ekonomins aktiva kan gå in och arbeta in sina synpunkter i ett gemensamt utkast
- bidra till lärande om användandet av enkla interaktiva verktyg för att arbeta för en bredare internationalisering.
- tillhandahålla start-plattformen för att realisera färdplanen för påverkan

4 Hur ska vi genomföra detta?

4.1 Kartläggning och samverkan med andra initiativ

Det finns en uppsjö organisationer i Sverige som fokuserar utvecklandet av den sociala ekonomin. För att inte nätverket ska dubbelarbeta med saker som redan görs har en kartläggning genomförs parallellt med framtagandet av denna handlingsplan. Kartläggningen syftar till att undersöka vad andra verksamheter inom den sociala ekonomin gör som tangerar SOUL:s uppdrag. Kartläggningen innefattar även möjliga samverkansstrategier med redan existerande verksamheter.

Det är viktigt att poängtera att denna kartläggning inte är en avspegling av nätverk för social ekonomi verksamheter totalt utan innefattar inbjudna identifierade aktörer.

4.2 Verksamheter att luta sig mot

Gällande **forskning (3.1)** ska vi luta oss mot det arbete som Sektor 3 genomför. Utifrån en dialog mellan oss och Sektor 3 ska de sammanställa en kartläggning av de forskare som de har identifierat och arbetar med. Denna kartläggning ska sedan kompletteras med lokala forskare från SOUL nätverkets lokala plattformar. Steget efter det är att tydliggöra kontaktvägar och på vilket sätt varje forskare uppvaktas. Även detta arbete ska samordnas med Sektor 3. Ytterligare ett område där samverkan med Sektor 3 ska ske är i uppföljningen och analysen av SCB:s statistikprojekt.

Gällande dialogen med Tillväxtverket och ESF:s olika tematiska grupper finns det flera aktörer att luta sig emot, bland annat Coompanion och Forum för Frivilligt socialt arbete. Ett flertal idéburna organisationer har fått ett koordineringsansvar för Överenskommelsen, inklusive forskningen på densamma. Detta är viktigt att ytterligare uppmärksamma i arbetet inom SOUL.

De prioriterade områden gällande forskning som det inte finns ett ansvar för hos andra aktörer är dels kartläggning och sammanställning av ESF-relaterad följeforskning, dels skapandet av ett ökat signalsystem för den sociala ekonomins arbetsbehov. Dessa två områden ska dock inte fokuseras det närmaste året.

Gällande **finansiering (3.3 och 3.4)** har som nämnts ovan ett flertal idéburna organisationer fått ett koordineringsansvar för Överenskommelsen. De är också en viktig resurs att använda för att få till stånd fler lokala överenskommelser. Arbetet med offentligt/privat/socialt kompanjonskap pågår för tillfället inom Forum för Frivilligt socialt arbete vilket vi avvaktar resultatet av. De mer övergripande verksamheterna om att kontrakt ska utgöras av mindre storlekar för att underlätta att små organisationer ska kunna vara stödmottagare samt långsiktiga avtal är ett ansvarsområde för CIVOS, varför samverkan ska sökas med dem.

De prioriterade områden gällande finansiering som det inte finns ett uttalat ansvar för hos andra aktörer är socialt hänsynstagande i upphandling, kommersialiseringsgrunder och kapitalförsörjningsmodeller. Dessa tre områden är inte prioriterade inom SOUL det närmaste året.

4.3 Prioriterade verksamheter 2011

SOUL ska under 2011 prioritera verksamheter inom organisering och sociala innovationer. Vi ska förbereda möjligheten att koppla oss samman med redan existerande initiativ och nätverk enligt ovan. Ett tydligt oberoende och mervärde är dock centralt. Organisering ska ske med utgångspunkt i den regionala nivån, men med tydliga kopplingar till det lokala och nationella.

Organiseringen innebär främst att konkret stärka de regionala plattformarna, framförallt genom ett tydligare organiseringsuppdrag till de regionala koordinatörerna. En viktig del i arbetet är att kraftsamla för hur vi vill att detta ska se ut i en projektberoende verklighet. Grupper ska därför mobiliseras kring de framtida regionala utmaningar som denna handlingsplan uppmärksammar. De åtta regionala plattformarna ska sedan gemensamt arbeta fram en tydlig plan om organisering regionalt. Varje region ska undersöka möjligheter och förutsättningar att samverka med Hela Sverige Ska Leva från lokal till länsnivå, Sveriges Föreningar på kommunal nivå, och de under bildande idéburna utvecklingscentrumen som är ett resultat av lokala överenskommelseprocesser. Alla dessa verksamheter har en koppling till de nationella verksamheterna (inkluderande Forum) där den regionala nivån som SOULs plattformar representerar kan säkra en viktig del i kedjan från medborgare till nationell påverkan.

Samtidigt som denna del av organiseringen stärks ska även det nationella arbetet prioriteras för att säkra en fortlevnad av nationell kompetensutveckling enligt det som genomförts i SOUL-projektet. Nationellt ska dialogprocessen säkras för att hålla samman nätverket. En viktig del i detta är att skapa en starkare röst genom kommunikation och nationell organisering. Det behövs en inventering av vilka vi är, vad vi gör, hur vi gör det på bästa sätt inom SOUL samt hur vi förpackar och kommunicerar externt. En tydlig behovsbild ska arbetas fram för kompetensutveckling till sektorn där en akademi (inkluderande Universitet, bildning och sektorsnätverk t.ex. Famna, Ideell arena etc.) för den sociala ekonomin ska skapas. Därför är det viktigt att under de kommande månaderna dels prioritera distansoberoende metodik för att möjliggöra skapandet av ett "Forum för lärande", dels undersöka möjligheter och utvecklingsområden för bildande av förening.

Förutom organisering är **sociala innovationer** uppmärksammat som det viktigaste prioriteringsområdet under 2011. Framförallt är detta inte ett tydligt ansvarsområde hos något av de andra identifierade nätverken för den sociala ekonomin i Sverige. Vi ska därför tydliggöra vår syn på och roll i sociala innovationer genom att identifiera, dokumentera och synliggöra de sociala innovationer vi redan genomför. En plan för hur vi når ut och sprider dessa sociala innovationer ska också upprättas. Dessutom modeller skapas för social innovation för att ytterligare sprida verksamheten. En förutsättning för det är att vi inom sektorn skapar samsyn kring begreppet "sociala innovationer". En konferens med alla intressenter, lokalt och globalt, bör dessutom genomföras i syfte att påverka politiskt och forskningsmässigt.

Mervärdet av dessa sociala innovationer behöver också synliggöras. SROI skall ligga till grund för den terminologi som används för detta, ytterligare utbildning i och spridning av metoden behövs därför. En gemensam databas för benchmarking, indikatorer och proxytermer är ett viktigt steg i det arbetet. Det är också viktigt att samla de SROI-

analyser som genomförs då dessa kan utgöra en faktabank över sektorns förträfflighet. Att visa på samhällsnyttan genom SROI öppnar även för ytterligare möjligheter till finansiering och innovationskapital.

Ett tredje prioriteringsområde under 2011 är ***påverkan på framtida strukturfonder***. Framförallt ska en informations-, samråds- och deltagandeplan för de regionala plattformarna tas fram. Detta i syfte att synliggöra den regionala sociala ekonomin i varje operativt program. Arbetet ska dessutom genomföras i enighet med det strategidokument som tas fram parallellt inom SOUL kopplat till framtida strukturfonder.

Förutom de viktiga områdena ovan ska även välfärdsområdet och det internationella arbetet nämnt i denna handlingsplan bevakas för att kunna utgöra viktiga områden att arbeta med efter att SOUL projektet avslutats.

Bilaga 1 förklaring om definitioner och begrepp

Det pågår en diskussion om definitioner i olika forum där bland annat samhällsentreprenörer, idéburna organisationer, civilsamhälle och värdegrundbaserade organisationer återkommer som begrepp för att definiera sektorn och avgränsade mot offentlig och privat sektor. SOUL arbetar med definitionen social ekonomi och i denna text innefattar den definitionen de ovan nämnda begreppen. Denna handlingsplan syftar till att strukturera arbetet med lärande inom den sociala ekonomin.

Folkrörelser, trossamfund och idrottsföreningar är bara några exempel på organisationer inom den sociala ekonomin. Hörnstenar som byggde Sverige och lade grunden för välfärden. Verksamheterna inom den sociala ekonomin är oftast regionala och lokala. I ett Sverige som allt tydligare regionaliserar finansiella medel och där samverkan i projekt blir allt viktigare skapas ett behov av tydligare uppdrag, bättre samarbete och ett lärande mellan regionala aktörer. SOUL utgör den naturliga formen för arbetet med att samla organisationerna från den sociala ekonomins olika verksamheter på nationell nivå.

Den sociala ekonomin främjar idéer och verkar för samhällsutveckling, hållbar tillväxt och demokrati. Verksamheter inom den sociala ekonomin är föreningar, kooperativ, ömsesidiga bolag och stiftelser ***med medlemsnytta eller samhällsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft.*** Målet med SOUL nationellt är att genom lärande finna former för ökad samverkan kring lärande och kompetensutveckling inom den sociala ekonomin regionalt och nationellt.

Privata företag producerar varor och tjänster och syftar grundläggande till att ge avkastning på investerat kapital. Statens grundläggande funktion är att etablera säkerhet och grundläggande rättvisa inom ett geografiskt område. Den offentliga sektorn arbetar främst med områden som hälsa och sjukvård samt allmännyttan. Den sociala ekonomin har som sitt grundläggande syfte att främja en eller flera idéer och värden samt möta behov och utmaningar, primärt lokalt och regionalt.

Den sociala ekonomin har en inbyggd trovärdighet, kontakter och engagemang i lokalsamhället som både privat och offentlig sektor saknar. För att bäst kunna organiseras på nationell nivå har en kartläggning gjorts om vad den sociala ekonomin gör samt sett efter vilka behov som finns och vilka som redan tillhandahålls. Den sociala ekonomin tjänar på att organiseras i gemensamma intressen även om då sektorn består av olika organisationer. Som sektor kan vi enas om att främja den sociala ekonomin, idéburen verksamhet och människors integration och delaktighet i samhället. Det handlar om att ***fylla gapet mellan det offentliga och det privata***, och att skapa ***hållbar utveckling, social tillväxt och aktiv delaktighet.***

Det nationella nätverket bygger på socialfondsprojektet SOUL som pågår fram till slutet på 2011. SOUL är ett kompetensutvecklingsprojekt för anställda inom den sociala ekonomin som ska bidra till att de idéburna organisationerna blir mer affärsmässiga, med bibehållna värdegrunder. En bred sammanslutning av idéburna organisationer i den sociala ekonomin har sett behovet av ett vidare arbete med SOUL-projektets frågor på nationell nivå efter projektets slut.

Handlingsplanen och den samverkan och kompetensutveckling som nätverket kan skapa mellan och inom de idéburna organisationerna är grunden för att samla den sociala ekonomin regionalt och skapa ett långsiktigt hållbart samhälle genom ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar tillväxt. Kombinationen av lokalt ansvar och tillit med en ökad nationell delaktighet skapar förutsättningar för en lyckad lokal utveckling, fler sociala innovationer och en starkare idéburen sektor. Sverige står inför en hel del utmaningar som den sociala ekonomin samlat kan svara emot. Bland annat handlar det om att skapa förutsättningar för social innovation, d.v.s. genom samverkan hitta nya lösningar på sociala och samhällsliga problem. Men det kan också handla om konkreta utmaningar som upphandling, utbildning och finansiering.

Bildning, det livslånga lärandet, leder till ökad kunskap, lärande till förtroende och gemensam struktur. Innovationsarbete blir allt viktigare och då det handlar om den sociala ekonomins verksamheter innebär det oftast social innovation. Social innovation är nya strategier, koncept, idéer och organisationer som möter sociala behov på nya sätt, vilket även stärker den sociala ekonomin. Sociala innovationer kan främjas genom att vi kombinerar olika verkligheter och samverkar lokalt, regionalt, nationellt, inom EU och internationellt i lärande och kompetensutveckling.

Ett sätt att möta visionen med att strukturera sektorns lärande är att sätta upp ett webbaserat utbytesforum, en kunskapsbank. Kunskapsbanken ska finnas tillgänglig för hela sektorn och vara samlingspunkten för information om våra projekt och nyckelfrågor. En viktig del i detta arbete är att samverka med de andra nationella kompetensutvecklingsprojekten som genomförs parallellt med SOUL i syfte att skapa en gemensam kunskapsbank. Det finns även möjlighet att bygga vidare på existerande hemsidor (t.ex. Hela Sverige Ska Leva). Nätverket ska arbeta med kompetensutveckling och kompetensspridning, vilket i sin tur leder till påverkansarbete för sektorn över lag.

Bilaga 2 Regionala plattformar

Nätverk Social Ekonomi Skåne

Medlemmar i Nätverk Social Ekonomi Skåne (NSES) - ideell förening

I nätverket ingår i dagsläget 28 olika regionala och/eller lokala organisationer:

- ABF Malmö
- ABF Skåne
- Barnens Rätt I Samhället (BRIS)
- Coompanion - Kooperativ Utveckling Skåne
- Folkbildningsföreningen i Malmö
- Folkuniversitetet
- Föreningen Furuboda
- Föreningen Idrott För Handikappade (FIFH)
- Handikapporganisationernas Samarbetsorgan Skåne (HSO)
- Hela Sverige Ska Leva – Skåne (Länsbygderådet SLUG)
- Ideellt Resurs- och Utvecklingscentrum (IRUC)
- Individuell Människohjälp (IM)
- Internationella Kvinnoföreningen i Malmö (IKF)
- KFUK-KFUM Skåne-Blekinge Regionen
- Lions Distrikt 101-S
- Lunds stift
- Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation (MIP)
- RFSL Rådgivning Skåne
- Röstånga tillsammans
- Sensus studieförbund - Skåne och Blekinge
- SISU Idrottsutbildarna Skåne
- Skånes Idrottsförbund
- Spiritus Mundi
- Stiftelsen Skåne Stadsmission
- Studieförbundet Skåne-Blekinge
- Studieförbundet Bilda - Region Syd
- Studieförbundet Vuxenskolan - Skåne-regionen
- Svenska Röda Korset - Region Syd
-

Finansiering

Sedan starten 2005 och formalisering 2006 har NSES inte haft finansiering för basverksamheten utan enbart levt och lever fortfarande på projekt som i största möjliga mån ska ligga i linjen med Nätverkets ändamål: Omvärldsbevakning - Kunskapsutveckling - Kunskapspridning - Påverkansarbete.

Medlemsavgift är 1000 kr per medlemsorganisation

Nätverk Social Ekonomi Skåne (NSES) är en ideell paraplyorganisation för regionalt verksamma idéburna organisationer i Skåne med syfte att samla, utveckla och stärka den idéburna sektorn/sociala ekonomin som kraft i samhällsutvecklingen.

NSES:s vision för hela den idéburna sektorn: Den idéburna sektorn är en naturlig och kraftfull aktör för hållbar samhällsutveckling (ekonomisk-ekologisk-social).

NSES:s mål 2014: Nätverk Social Ekonomi Skåne är den samlade kraften för den idéburna sektorn i Skåne.

Nätverk Social Ekonomi Skåne verkar på regional nivå i Skåne genom

- **Omvärldsbevakning** (regionalt – nationellt – internationellt) i relation till den sociala ekonomin
- **Kunskapsutveckling** som stöd för de egna medlemsorganisationerna (erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling, seminarier, samarbete med forskning)

- **Kunskapspridning** om den sociala ekonomin i samhället (informationsmaterial, dialogmöten, öppna seminarier, kartläggningar mm.)
- **Påverkansarbete** till fördel för den idéburna sektorn/sociala ekonomin i Skåne (partnerskap/strategiskt samarbete med den offentliga sektorn, debattartiklar, mm.)

Påverkansarbetet syftar till att skapa intresse för och öka kunskap om den sociala ekonomins möjligheter att bidra till en positiv och hållbar samhällsutveckling och på så sätt generera politisk, ekonomisk och annan uppbackning av verksamheter inom den sociala ekonomin.

Gemensamt för aktiviteterna som NSES tar sig an är att de ska ha ett samhällsutvecklingsperspektiv

Uppdrag

I dagsläget följande extern finansierade uppdrag:

- SOUL-projekt - 20 % -tjänst
- Regional Överenskommelse med Region Skåne – 75 % - tjänst (finansierad genom Region Skåne) för genomförande av vissa åtagande i den regionala överenskommelsen - Överenskommelsen har tidsram 2010-2014
- Nationella Överenskommelsen – 20 % -tjänst under viss tid för att stödja arbetet för lokala överenskommelser i Skåne
- Integration i förening – 100 % -tjänst (2 personer + timanställda informatörer) - regionalt Flyktingfondprojekt i samverkan med Länsstyrelsens utvecklingsarbete i Partnerskap Skåne
- Ökad inkludering genom språk – 20 % -tjänst - ESF-projekt - i samverkan med Länsstyrelsens utvecklingsarbete i Partnerskap Skåne

Enskilda betalda uppdrag att medverka i konferenser runtom i landet kring nätverksbyggandet och Överenskommelsen.

Partnerskapet för Lokal Utveckling och Social ekonomi i Östra Mellansverige (PLUS)

Juridisk form: Ideell förening (med f-skatt och a-skatt)

Medlemmar:

Senaste årsmöte beslutades att medlemmar endast ska vara de lokala länsplattformarna (innan dess hade PLUS 17 medlemmar allt från kommuner till frivillighetsorganisationer). De lokala länsplattformarna är: **Se Upp** (Bona Folkhögskola, Länsbygderådet, SERUS, Östergötlands idrottsförbund, Handikappföreningarna i Östergötland, ISHTAR föreningen, SIMON, LO kommittén i Norrköping, ABF, Coompanion Östergötland)

L&SEK (Örebro läns landsting, Sisu, Örebro läns hushållningssällskap, LRF, Länsbygderådet, ABF, Studieförbundet Vuxenskolan, Hyresgästföreningen, Coompanion Kooperativ utveckling i Örebro län, Verdandi, Stiftelsen Cesam, Stiftelsen Activa, Örebro läns idrottsförbund och kommunerna Hallsberg, Hällefors, Kumla, Laxå, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora och Örebro)

PLUS Uppsala (Upplands Idrottsförbund, Svenska kyrkan, Coompanion, Uppsala föreningsråd, Diakonistiftelsen, Diskrimineringsbyrån, Länsbygderådet, HSO, Uppsala läns Bildningsförbund och det sociala företaget Ting & kaka)

Nätverket Västmanland (ABF, Coompanion, Culturen, Folkhälsobyrå, Ljuslyktan, Länsbildningsförbundet, Länsbygderådet, Västerås och Bergslagens FHS, Västmanlands idrottsförbund och kommunerna Fagersta, Halstahammar, Köping, Sala och Surahammar.

Social Ekonomi Sörmland (under bildande)

Finansiär

PLUS har ett regionalfondsprojekt (Plattformen för Social ekonomi i Östra Mellansverige) som påbörjades 2008 och avslutas i december 2010. PLUS har även varit ansvarig för TVV informationsspridning om socialt företagande. Medlemsinsatser utgör basfinansiering. ESF ansökningar planeras att lämnas in under 2011.

Uppdrag

Föreningen skall:

- Inom ramen för EU´s fonder och program, och andra anslagsgivare, bedriva projektverksamhet som på olika sätt främjar och stödjer lokal utveckling och social ekonomi.
- Verka för att lokala utvecklingsinitiativ och verksamheter inom den sociala ekonomin tillförsäkras största möjliga hjälp och stöd.
- Genom att delta i det samlade regionalpolitiska arbetet verka för att lokal utveckling och social ekonomi ges plats och funktion som främjare av tillväxt och sysselsättning.
- Bedriva opinionsbildning som syftar till att lokal utveckling och social ekonomi ges större uppmärksamhet i media, i centrala och lokala beslut, i studier och i forskning, hos myndigheter och organisationer och hos allmänhet.
- Bedriva annan härmed förenlig verksamhet i enlighet med medlemmarnas beslut.

Aktiviteter

Konferenser och opinionsbildning (internationell konferens i Norrköping 1+1=3), Informationssatsningar (TVV uppdrag socialt företagande), Kompetensutveckling och lärande (SOUL), Kartläggning och statistik (ERUF), arbetsmarknad och kompetens (SOFOM/KUSE+)

Föreningen Social Ekonomi i Dalarna

Juridisk form; Ideell förening

Medlemmar

Dalarnas Idrottsförbund
HSO Dalarna
Verdandi Dalarna
PRO Dalarna
Coompanion
Dalarnas Bildningsförbund
IOGT-NTO rörelsen
RSMH Dalarna

Finansiering

Enbart medlemsavgift

Uppdrag

Föreningen verksamhet fokuseras på två huvudfrågor;

1. Kunskapsspridning kring den samlade sociala ekonomin möjligheter och (svårigheter)
2. Finansieringsfrågor för sektorn inbegripande framtida fond för den sociala ekonomin i Dalarna.

Aktiviteter

- Seminarier, "uppvaktningar"
- Programskrivning (just nu)

SLUP - Stockholms regionen

SLUP.se betyder "Stockholms läns utvecklingspartnerskap för den sociala ekonomin". Det är alltså en organisation som främst består av stora paraplyorganisationer i Stockholms län, men även kommuner kan bli medlem. Den har bildats av dessa för att stärka den s.k. sociala ekonomin (föreningar,

stiftelser, kooperativ och liknande)

Finansiering

Idag finansieras SLUP till största delen med medlemsavgifter (17.000:-/år) samt viss försäljning av bannerplatser på hemsidan, viss utbildning.

Aktiviteter

Det arrangeras aktiviteter för medlemmarna. På hemsidan informeras om aktuella projekt som rör målgruppen och aktiviteter hos respektive medlemsorganisation.

Social Ekonomi Mellersta Norrland

SEMN samlar organisationer som vill samarbeta för att främja den sociala ekonomins utveckling. Med vårt samarbete kan vi erbjuda personer och grupper ett bättre stöd i deras lokala utvecklingsarbete.

Social Ekonomi Mellersta Norrland arbetar med följande:

- *Ger råd och stöd till grupper, föreningar och kooperativ med utvecklingsidéer*
- *Förmedlar konsultinsatser*
- *Arrangerar mötesplatser och konferenser för erfarenhets- och kunskapsutbyte*
- *Tar initiativ till nya projekt*
- *Främjar nya initiativ lokalt och regionalt*
- *Stödjer forskning om social ekonomi och entreprenörskap*
- *Processledning för byaföreningar, lokala utvecklingsgrupper med flera*

Social Ekonomi Mellersta Norrland är idag ett EU-projekt med regionala organisationer där Jämtlands läns landsting är projektägare.

För att tillvarata projektets resultat och bygga vidare på vårt samarbete kommer projektets parter att bilda

en juridisk person, som blir öppen för organisationer som är verksamma inom den sociala ekonomin i Mellersta Norrland.

Organisationens syfte blir att tillgodose medlemmarnas gemensamma behov för att främja den sociala ekonomins utveckling.

SEMN är ett samverkansprojekt med

- *Coompanion Jämtlands län*
- *Hela Sverige Skall Leva i Jämtlands län*
- *Hela Sverige Skall Leva i Västernorrland*
- *Jämtland-Härjedalens Idrottsförbund*
- *Jämtlands läns landsting, projektägare*
- *Studieförbundet Vuxenskolan region Jämtlands län*
- *Studieförbundet Vuxenskolan Medelpad västra*
- *Västernorrlands Idrottsförbund*

Övre Norrland

Medlemmar:

Idrotten, folkhögskolorna, HSO, Coompanion, Röda Korset, Studieförbundet, Hela Sverige ska leva, Sv kyrkan och Vuxenskolan,

Ingen finansiering

Inget uppdrag

Träffas i samband med SOUL och har innan träffats för att diskutera hur vi skulle kunna finansiera forskning och kompetensutveckling genom ett gemensamt projekt. vi ha även nominerat SE rep till Eu partnerskap.

Region Småland och öarna

I region Småland och öarna finns inte något regionalt nätverk. Men de arbetar med att bilda ett och har en handlingsplan för detta arbete som i korthet presenteras nedan:

Handlingsplan:

28 oktober 2010: Introduktionsmöte styrgrupp/styrelse

Syfte: Forma en kärngrupp som kan vara med och driva processen mot ett nätverks för den sociala ekonomin.

2 november 2010: Organisationssamverkan

Syfte: Öka kunskapen kring olika metoder för organisationssamverkan samt en OPERA övning gällande hur nästa steg i arbetet mot att bilda nätverk kan se ut.

18-19 november 2010: Vår värdegrund är säljande! – Så här når vi ut!

Syfte: Att använda vår värdegrund som verktyg för att bli mer affärsmässiga och "sälja in" vår verksamhet?

2 december 2010: Uppföljningskonferens av Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting

Syfte: Öka kunskapen kring erfarenheter från det arbete som hittills har genomförts. Fokus ligger kring lokala överenskommelser och dialogprocesser.

14 december 2010: Uppföljning kopplat till konferensen kring överenskommelsen.

Syfte: Fånga upp tankar och idéer från konferensen i Stockholm som är värdefulla för det fortsatta arbetet med nätverksskapandet.